

Antoni KILINSKI (1909-1989)

Inżynier elektryk, specjalista technologii sprzętu elektronicznego, konstruktor, pionier informatyki. Twórca polskiej szkoły niezawodności. Profesor i Rektor (1969-70) Politechniki Warszawskiej. Członek honorowy PTETiS. Uhonorowany pośmiertnie prestiżową nagrodą „Computer Pioneer” przyznaną przez IEEE Computer Society.

Urodzony 20 października 1909 r. w Antonowie na ziemi kowieńskiej. Po ukończeniu studiów na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej (1935) rozpoczął pracę na Politechnice Warszawskiej jako asystent prof. M. Pożaryskiego. Równolegle, w 1936 r. pracował w Urzędzie Patentowym, a w la-

tach 1937-39 w Państwowym Instytucie Telekomunikacji (na stanowisku kierownika Działu Aparatów Elektroakustycznych.

W czasie okupacji niemieckiej ponownie pracował w Urzędzie Patentowym, a jednocześnie brał udział w pracy konspiracyjnej. W Powstaniu Warszawskim był oficerem łączności w „Kompanii Łużyce” Armii Krajowej (AK). Po upadku powstania został wywieziony do obozu jenieckiego w Grossborn, a następnie do obozu Sandbostel.

Po powrocie do kraju został zatrudniony w Zjednoczeniu Przemysłu Radiotechnicznego, gdzie kierował zorganizowanym przez siebie Centralnym Biurem Konstrukcyjnym w Dzierżoniowie. Jednocześnie był pełnomocnikiem dyrektora Zjednoczenia ds. koordynacji planów produkcji podległych zakładów.

W roku 1948 został powołany do służby wojskowej. Pracował w instytucjach centralnych Wojska Polskiego, a następnie również w Wojskowej Akademii Technicznej (WAT), gdzie kierował Katedrą Elektrotechniki Teoretycznej. W tym czasie prowadził także wykłady zlecone w Politechnice Wrocławskiej. W 1951 r. został kontraktowym samodzielnym pracownikiem nauki na Wydziale Łączności Politechniki Warszawskiej i objął Katedrę Radiofonii, przemianowanej w 1953 r. na Katedrę Konstrukcji Telekomunikacyjnych i Radiofonii (KKTiR). Po odejściu z wojska (1953) całkowicie poświęcił się pracy w Politechnice Warszawskiej (PW).

Tytuł docenta uzyskał w Politechnice Warszawskiej (1955), a następnie profesora nadzwyczajnego (1959) i profesora zwyczajnego (1965). W latach 1951-54 był prodziekanem, a w la-

tach 1956-1960 dziekanem Wydziału Łączności PW.

Na Wydziale Łączności zorganizował studia z zakresu technologii sprzętu radiotechnicznego. Nadal kierował Katedrą KTiR, a jednocześnie zorganizował Katedrę Technologii Sprzętu Elektronicznego (KTSE) i został jej pierwszym opiekunem. Przy Katedrze tej utworzył Zakład Doświadczalny Budowy Maszyn Matematycznych (ZDBMM), którego zadaniem było opracowywanie i produkowanie sprzętu elektronicznego w nowatorskiej na owe czasy dziedzinie produkcji elektronicznej aparatury cyfrowej, stosowanej w atomistyce i elektronicznym przetwarzaniu danych. Do roku 1960 wyprodukowano łącznie 642 przeliczniki typu LE1, ..., LE5 i LL1, w tym 46 przeliczników na eksport.

W Zakładzie DBMM opracowywano między innymi kon-

strukcje i technologie elektronicznych programowanych maszyn cyfrowych. Między innymi, opracowano komputery UMC-1 (lampowy) i UMC-10 (tranzystorowy). Dokumentację maszyn UMC-1 przekazano do produkcji seryjnej w Elwro, gdzie wyprodukowano ich 25 sztuk (1961-1964). Komputer UMC-10 był pierwszym komputerem zastosowanym do obliczeń meteorologicznych w IMiGW. Cechą szczególną komputerów UMC była ich wysoka niezawodność.

W roku 1963 został kierownikiem Katedry Budowy Maszyn Matematycznych (KBMM), powstałej z dwóch katedr: KKTiR oraz KTSE. W 1970 r. Katedra BMM (ok. 140 pracowników), została przekształcona w Instytut Maszyn Matematycznych, a w 1975 r. przemianowany na Instytut Informatyki PW. Profesor był dyrektorem tego Instytutu do emerytury (1978).

Profesor był przedstawicielem Wydziału w Senacie PW w latach 1960-1968, a w latach 1969-1970 — rektorem Politechniki. Z dniem 1 października 1978 r. przeszedł na emeryturę.

W początkowym okresie pracy naukowo-badawczej tj. przed wojną, zainteresowania inż. A. Kilińskiego koncentrowały się na **opracowaniu i konstruowaniu aparatury do rejestracji i reprodukcji dźwięków**. Jego dorobek z tego okresu był wystawiony w roku **1939** na Wystawie Światowej w Nowym Jorku.

Po wojnie, pracując w przemyśle, koncentrował się na zagadnieniach niezawodności sprzętu elektronicznego i niezawodności przemysłowych procesów realizacji oraz na technologii sprzętu elektronicznego. Rezultatem Jego prac w tym czasie była m.in. książka „*Podstawy technologii sprzętu radiotechnicznego*” (PWT, 1960).

Zajmował się również problemem znalezienia teoretycznych podstaw oceny wzajemnego oddziaływania rozrzutów wartości parametrów elementów układu elektronicznego; a wyniki prac ogłaszał drukiem. Ostatnią Jego publikacją na ten temat była monografia „*Przemysłowe procesy realizacji, podstawy teorii*”.

Poza tym, badał możliwości znalezienia teoretycznych podstaw oceny skuteczności stosowania redundancji w układach elektronicznych. Wyniki tych prac opublikował m.in. w podręczniku pt. „*Podstawy teorii przemysłowych procesów realizacji*” (PW, 1972) i w monografii „*Przemysłowe procesy realizacji, podstawy teorii*” (WNT, 1976).

Jego osiągnięciem w teorii poznania były wyniki badań opublikowane w rozprawie pt. „*Definicje opisowo-analityczne i wartościująco-normatywne podstawowych pojęć teorii niez-*

wodności” (Prakseologia, nr 38, 1971). Profesor sformułował w niej układ twierdzeń ogólnych, z których wywodzą się wszystkie inne twierdzenia teorii niezawodności. Łączne potraktowanie zagadnień niezawodności struktur i procesów wytwarzania, dystrybucji, użytkowania i kształtowania na bieżąco jakości produktów i procesów, doprowadziło do stworzenia przez Niego nowej dyscypliny nazywanej przez prakseologów ogólną teorią niezawodności, a przez innych — polską szkołą niezawodności. Poza teorią niezawodności nazwisko prof. A. Kilińskiego łączy się z początkami rozwoju informatyki w Polsce, pierwszymi krajowymi konstrukcjami maszyn cyfrowych oraz z kształceniem studentów, najpierw w ramach specjalności Maszyny matematyczne (od 1960 r.), a następnie w ramach powołanego z inicjatywy Profesora kierunku Informatyka.

Wypromował 23 doktorów, w tym kilkunastu z teorii niezawodności, a pozostałych — z zakresu informatyki. Wykaz Jego publikacji zawiera ponad 100 pozycji, w tym kilkanaście monografii, podręczników i skryptów, kilkadziesiąt rozpraw i artykułów naukowych oraz kilkadziesiąt artykułów popularnonaukowych w czasopismach fachowych i prasie codziennej.

Przez wiele lat był przewodniczącym Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego Elektroniki oraz Zespołu Informatyki PW. Był przewodniczącym lub członkiem rad naukowych wielu instytutów (m.in. Instytutu Maszyn Matematycznych i Instytutu Tele- i Radio-technicznego), a poza tym członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej.

Za działalność naukową, dydaktyczną i współpracę z prze-

mysłem otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień, między innymi: Nagrodę Państwową II stopnia, Order Sztandaru Pracy I klasy (1962), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1959), Złoty Krzyż Zasługi (1956), tytuł honorowy „Zasłużony Nauczyciel PRL” (1974), Medal 40-lecia Polski Ludowej, Medal KEN (1976) oraz 7 odznaczeń wojskowych.

W roku 1986 otrzymał godność członka honorowego PTETiS (Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej) (№ 27),

Po przejściu na emeryturę, żywo interesował się pracami Instytutu Informatyki PW. Był bardzo aktywny zawodowo — opracowywał ekspertyzy, recenzje i opinie. Jeszcze w październiku 1988 r. wziął udział w konferencji pt. **40 lat informatyki w Polsce jako honorowy gość i wygłosił referat „**O osiągnięciach**”**

nięciach Instytutu Informatyki Politechniki Warszawskiej, zastosowanych w praktyce”. Podał w nim syntezę osiągnięć Katedr i Instytutów PW kierowanych przez siebie [5].

Uprawiał wędkarstwo, był znawcą i kolekcjonerem malarstwa.

Zmarł 6 maja 1989 r. w Warszawie i spoczywa na Cmentarzu Komunalnym (d. Wojskowy) na Powązkach (kw. II-C 28-V-5).

W pamięci Jego studentów pozostanie na zawsze jako znakomity wykładowca przedmiotów technologicznych, twórca polskiej szkoły niezawodności oraz jeden z pionierów i głównych twórców polskiej informatyki.

A. J. Marusak

W opracowaniu wykorzystano:

- [1] Pod red. A. J. Marusak "40-lat PTETiS". Biuletyn nr 5 (jubileuszowy). Warszawa 2001, ss.199.
- [2] "*Antoni Kiliński (1909–1989)*" oficjalny życiorys, opublikowany przez Instytut Informatyki PW.
- [3] W. Wojciech Nowakowski: "*50 lat polskich komputerów. Historia romantyczna*". Instytut Maszyn Matematycznych, Warszawa 2008.
- [4] "*Historia informatyki w Polsce*", strona internetowa: https://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_informatyki_w_Polsce (listopad 2016).
- [5] A. Kiliński: "*O osiągnięciach Instytutu Informatyki PW zastosowanych w praktyce*". Informatyka № 8-12 1988, ss. 12.

DZIĘKUJĘ PAŃSTWU

ZA UWAGĘ